ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 03.08.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

181

Zákon

ze dne 20. července 1948

o organisaci peněžnictví.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

První část.
Ustanovení všeobecná.

§ 1.

Peněžní ústavy jsou organisovány buď ve formě národních podniků (bank) nebo ve formě lidových družstev (ústavů lidového peněžnictví).

§ 2.

Ministerstvo financí je výlučně příslušné ve věcech peněžních ústavů a má výlučný dozor na ně; tuto svou působnost může zčásti přenésti na orgány a zařízení jemu podléhající.

§ 3.

(1) Ministerstvo financí stanoví pro peněžní ústavy obor a rozsah jejich činnosti, vydává pro ně závazné pokyny a směrnice a dohlíží, aby dbaly při své činnosti příslušných předpisů, jakož i směrnic a pokynů jim daných a aby jejich činnost byla v souladu s celkovým finančním plánem a s potřebami československého hospodářství.

(2) Ministerstvo financí stanoví úrokové sazby vyhláškou v Úředním listě, přihlížejíc k současným hospodářským poměrům.

(3) Ministerstvo financí může z důvodu svého dozorčího práva s výhradou ustanovení § 18 peněžnímu ústavu kdykoliv přikázati zejména:

a) aby mu předložil svou rozvahu a výsledovku a jiné potřebné doklady;

b) aby upravil svou činnost podle jeho pokynů a odstranil zjištěné závady;

c) aby učinil organisační opatření;

d) aby změnil firmu;

e) aby splynul s jiným peněžním ústavem bez likvidace.

(4) Příkaz daný podle odstavce 3 nahrazuje usnesení orgánů peněžního ústavu, pokud by ho jinak bylo třeba. Zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn způsobených příkazem, provedou soudy na návrh příslušného peněžního ústavu s odvoláním na tento zákon.

(5) Ministerstvo financí může kdykoliv dáti přezkoumati činnost a hospodaření peněžních ústavů a může k výkonu dozoru jmenovati u peněžního ústavu na jeho náklad svého zástupce a stanoviti jeho práva a povinnosti způsobem pro peněžní ústav závazným.

(6) K organisačním opatřením všeobecného rázu, zejména z důvodů přizpůsobení organisace peněžnictví nové správní soustavě, jest potřebí souhlasu vlády. Opatření, k němuž dojde podle předcházející věty, vyhlásí ministerstvo financí v Úředním listě.

§ 4.

Zříditi nebo zrušiti peněžní ústav lze jen se svolením ministerstva financí. Ministerstvo financí může však s výhradou ustanovení § 18 peněžní ústav zrušiti též samo.

§ 5.

Jen se svolením ministerstva financí může peněžní ústav:

a) rozšířiti dosavadní činnost;

b) zříditi, převzíti nebo zrušiti pobočku, exposituru, sběrnu, platebnu, jednatelství neb jakkoliv jinak nazvaný pobočný (vedlejší) závod;

c) přeložiti sídlo hlavního závodu nebo pobočného (vedlejšího) závodu do jiné obce anebo z jedné místní části do jiné části téže obce, pokud jde o místní části se zvláštními správními orgány;

d) změniti firmu;

e) splynouti s jiným peněžním ústavem.

§ 6.

Zákon ze dne 11. března 1948, č. 38 Sb.,o Národní bance Československé, zůstává nedotčen.

§ 7.

(1) Zaměstnanci peněžních ústavů jsou v soukromoprávnímpoměru. Jejich mzdové podmínky upraví ministr sociální péče v dohodě s ministrem financí. Až do této úpravy vztahují se na ně mzdové předpisy pro zaměstnance v peněžnictví.

(2) Pokud jde o závazky ze služebních smluv, zaručujících zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy nebo zaopatřovací, odpočivné a jiné požitky nebo nárok na odbytné, po případě pokud smluvní podmínky nejsou v souladu s novou organisací peněžních ústavů, mohou býti příslušná ustanovení služebních smluv dohodou změněna nebo služební smlouvy mohou býti vypověděny se zákonnou lhůtou výpovědní. Služební, pensijní a jiné podobné řády, podléhající schválení ministerstev financí a sociální péče, mohou býti upraveny ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem sociální péče tak, aby odpovídaly mzdovým podmínkám v peněžnictví.

(3) Nároky zaměstnanců ze smluv a předpisů o pensijním zaopatření jejich a jejich rodinných příslušníků zůstávají nedotčeny. Platí o nich ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1948, č. 99 Sb., o národním pojištění, zejména § 268, odst. 5 a § 270, odst. 9. Neúměrně vysoké odbytné nebo odpočivné a zaopatřovací požitky, vyplácené z prostředků ústavů nebo jejich nadlepšovacích fondů, mohou býti sníženy na přiměřenou výši, odpočivné a zaopatřovací požitky však nikoliv pod jejich výměru podle předpisů o národním pojištění zaměstnanců.

(4) Opatření podle odstavců 2 a 3 mohou býti činěna jen do konce roku 1950, a to se souhlasem nebo na příkaz ministerstva financí, které se dohodne s ministerstvem sociální péče. Souhlasu úřadu ochrany práce není k tomu třeba.

§ 8.

Zaměstnanci a členové orgánů peněžních ústavů jsou povinni při výkonu své služby nebo funkce postupovati nestranně; jsou povinni zachovávati mlčenlivost o věcech vyžadujících úřední a obchodní tajemství bez újmy jim jinak uložených úředních povinností.

Druhá část.
Banky.

§ 9.

Jako národní podniky jsou organisovány:

a) banky - národní podniky, které vznikly přeměnou z akciových bank podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 102 Sb., o znárodnění akciových bank, nebo které budou zřízeny podle tohoto zákona;

b) Poštovní spořitelna, zřízená zákonem ze dne 23. září 1930, č. 143 Sb., o Poštovní spořitelně, změněným a doplněným zákonem ze dne 20. července 1948, č. 182 Sb., kterým se rozšiřuje působnost a mění právní povaha Poštovní spořitelny;

c) Investiční banka, zřízená zákonem ze dne 20. července 1948, č. 183 Sb., o Investiční bance.

§ 10.

Banky jsou jako národní podniky majetkem státu ve smyslu dalších ustanovení. Jsou samostatné právnické osoby a zapíší se do obchodního (firemního) rejstříku jako firmy jednotlivců.

§ 11.

Banka je povinna užívati ve firmě označení „národní podnik“. Jiné než národní podniky nesmějí tohoto označení užívati.

§ 12.

(1) Přihlášku k zápisu banky do obchodního (firemního) rejstříku podá představenstvo. Přihláška se podá u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má banka své sídlo. Má-li banka pobočný (vedlejší) závod, budiž také přihlášen k zápisu do rejstříku u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu je tento závod; totéž platí o zápisu oblastního ústavu (§ 17).

(2) V přihlášce sdělí banka soudu:

a) firmu a sídlo,

b) předmět podnikání a

c) způsob zastupování banky a znamenání její firmy.

§ 13.

(1) Banky se musí řídit ve své obchodní činnosti zásadami obchodního podnikání.

(2) Banky budou čistý zisk odváděti státu, a to banky vzniklé přeměnou z akciových bank podle dekretu č. 102/1945 Sb. po potřebné dotaci reservního fondu a potřebné dotaci na zúrokování a umořování cenných papírů, které vydá Fond znárodněného hospodářství k poskytnutí náhrady podle § 4 dekretu č. 102/1945 Sb., ostatní banky po potřebné dotaci reservního fondu.

(3) Za vklady uložené u bank ručí stát.

§ 14.

(1) Banku spravuje a navenek zastupuje sedmičlenné představenstvo skládající se z předsedy, místopředsedy a dalších pěti členů. Jde-li o banku s celostátní působností, rozšiřuje se představenstvo o další dva členy.

(2) Předsedu, místopředsedu a další tři členy představenstva jmenuje ministr financí. Zbývající dva členy (náhradníky) si zvolí zaměstnanci banky ze svého středu prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organisace; jejich volbu potvrzuje ministr financí. Jde-li o banku s celostátní působností, jmenuje ministr financí dalšího čtvrtého člena a zaměstnanectvo zvolí ze zaměstnanců oblastního ústavu dalšího třetího člena (náhradníka). Členové (náhradníci) mohou býti kdykoliv odvoláni.

(3) Členem (náhradníkem) představenstva může býti jen občan Československé republiky, který má potřebné odborné vědomosti a zkušenosti. Nesmí vykonávati funkci nebo činnost, která je v rozporu se zájmy banky.

(4) Předseda a místopředseda představenstva vykonají do rukou ministra financí nebo jeho zástupce slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti. Stejný slib vykonají členové představenstva (náhradníci) do rukou jeho předsedy.

(5) Představenstvo je povinno spravovati banku s péčí řádného hospodáře a jeho členové ručí za škodu, kterou způsobí nesplněním svých povinností.

§ 15.

(1) Běžné obchodní věci banky obstarává a usnesení představenstva vykonává ředitel. O usnesení, které je v rozporu se zájmy banky, je povinen ihned zpraviti dozorčí radu (§ 16).

(2) Není-li představenstvo schopno se usnášeti a je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil sám potřebná opatření a podal o nich představenstvu zprávu v nejbližší jeho schůzi.

(3) Ředitele zastupuje podle potřeby jeden nebo více náměstků se všemi jeho právy a povinnostmi.

(4) Ustanovení § 14, odst. 3 a 5 platí obdobně i pro ředitele.

(5) Ředitele banky a jeho náměstka (náměstky) jmenuje a odvolává ministr financí na návrh představenstva a po slyšení jednotné odborové organisace.

§ 16.

(1) Na činnost banky ve všech jejích odvětvích dozírá dozorčí rada, skládající se z předsedy, místopředsedy a dalších pěti členů. Jde-li o banku s celostátní působností, rozšiřuje se dozorčí rada o dva další členy.

(2) Ustanovení § 14, odst. 2 až 4, jakož i odstavce 5, pokud se týká ručení, platí obdobně i tu.

§ 17.

Banka s celostátní působností vykonává svou činnost ústředím v Praze, oblastním ústavem pro Slovensko v Bratislavě a podle potřeby pobočkami.

§ 18.

Zřizovati, slučovati nebo zrušovati banky je dovoleno jen se souhlasem vlády. Návrhy podává ministr financí. Opatření, k němuž dojde, vyhlásí ministr financí v Úředním listě.

§ 19.

Banky podléhají daňové povinnosti podle předpisů o podnicích veřejně účtujících a poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky. Od svého vzniku podléhají poplatkovému ekvivalentu podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, při čemž se však na ně nevztahují ustanovení § 8 a § 17, odst. 1 téhož zákona.

§ 20.

Předpisy o akciových bankách a jim neodporující předpisy o akciových společnostech platí obdobně i o bankách, pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 21.

Banky se řídí stanovami, o nichž se usnáší představenstvo. Stanovy, jejich změny a doplňky schvaluje ministr financí.

Třetí část.
Lidové peněžnictví.

Oddíl I.
Ústavy lidového peněžnictví.

§ 22.

Ústavy lidového peněžnictví jsou peněžní ústavy zřízené jako družstva podle tohoto zákona; zapisují se do společenstevního (obchodního) rejstříku.

§ 23.

(1) Úvěrní společenstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech, na Slovensku podle zák. čl. XXXVII/1875 o obchodním zákonu nebo podle zák. čl. XXIII/1898 o hospodářských a živnostenských úvěrních družstvech,

okresní záložny hospodářské podle zákona ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb., o okresních záložnách hospodářských a kontribučenských fondech peněžních v Čechách,

spořitelny podle zákona ze dne 14. dubna 1920, č. 302 Sb., jímž se upravují právní poměry spořitelen, a

společnosti s obmezeným ručením, provozující bankovní a peněžní obchody, pokud nejsou v likvidaci,

které mají sídlo v téže obci, se sloučí podle ustanovení tohoto zákona universální sukcesí bez likvidace v samostatný ústav lidového peněžnictví, jehož firma zní:

a) „Okresní spořitelna a záložna v .....“, na Slovensku „Okresná sporiteľňa a pokladnica v .....“, vznikne-li ústav v sídle okresního soudu, v Praze a v Brně „Spořitelna a záložna v .....“;

b) „Spořitelna a záložna (nebo Záložna-Kampelička) v .....“, na Slovensku „Sporiteľňa a pokladnica (nebo úverné družstvo) v .....“, vznikne-li ústav mimo sídlo okresního soudu.

(2) Pokud působí v obci pouze jeden z ústavů, v odstavci 1 uvedených, přemění se v ústav lidového peněžnictví podle tohoto zákona.

(3) Působí-li v obci mimo samostatný ústav lidového peněžnictví ještě pobočka jiného ústavu téhož druhu, který má sídlo v jiné obci, zruší se tato pobočka na příkaz ministerstva financí za podmínek jím stanovených.

§ 24.

V téže obci může působiti pouze jeden ústav lidového peněžnictví; v případech hodných zvláštního zřetele může ministerstvo financí povoliti výjimku.

§ 25.

(1) Sloučení (§ 23, odst. 1) nebo přeměna (§ 23, odst. 2) se provede na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených.

(2) Z důvodu účelnosti a plánované potřeby může ministerstvo financí upustiti u některého z ústavů uvedených v § 23, odst. 1 od sloučení podle tohoto zákona a učiniti jiné vhodné opatření.

§ 26.

(1) Úvěrová činnost ústavu lidového peněžnictví je zásadně obmezena na obvod jeho působnosti.

(2) Obvod působnosti a sídlo okresní spořitelny a záložny jsou zpravidla totožny s obvodem a sídlem okresního soudu. Z důvodu hospodářské účelnosti může ministerstvo financí obvod působnosti a sídlo okresní spořitelny a záložny stanoviti odchylně.

(3) Obvod působnosti spořitelny a záložny určí stanovy.

§ 27.

Sloučením spořitelny v ústav lidového peněžnictví nebo její přeměnou na tento ústav zaniknou závazky zakladatele ze záruky stanovené v § 5 zákona č. 302/1920 Sb. Obdobně zanikají sloučením nebo přeměnou okresní záložny hospodářské závazky ze záruky okresu podle § 8, odst. 3, věty druhé a třetí zákona č. 128/1924 Sb.

§ 28.

Právní poměry ústavů lidového peněžnictví a jejich úkoly upraví podrobně stanovy, o nichž se usnáší valná hromada [§ 35, písm. a)]. Stanovy také určí, do jaké výše smí ústav poskytnouti úvěr téže osobě a za jakých podmínek může ústav nabývati nemovitostí.

§ 29.

(1) Účelem ústavu lidového peněžnictví jest zejména přijímati a bezpečně spravovati vklady a podporovati spořivost.

(2) Okresní spořitelny a záložny mohou poskytovati osobám v obvodu své působnosti úvěry, pokud jejich poskytování není vzhledem k výši neb jejich povaze výsledně vyhrazeno bance.

(3) Spořitelny a záložny mohou za stejných podmínek (odstavec 2) poskytovati úvěry jen svým členům, nečlenům pak jen, pokud jsou členy některého lidového družstva působícího v obvodu soudu, v němž ústav má své sídlo. Výjimky může povoliti ministerstvo financí.

(4) Ústavy lidového peněžnictví mohou použíti vlastních i svěřených peněžitých prostředků jen podle schváleného finančního plánu do výše, kterou určuje v souhlase s celkovým finančním plánem peněžnictví ministerstvo financí; zbytek uloží u peněžního ústředí.

(5) Ústavům lidového peněžnictví není dovoleno zakládati průmyslové podniky. Dosavadní jejich úvěry, které nejsou slučitelny se stanovami, budou převzaty příslušným peněžním ústavem podle směrnic ministerstva financí.

§ 30.

(1) Ústav lidového peněžnictví je povinen zříditi k úhradě případných ztrát reservní fond a jemu každoročně přikazovati z dosaženého zisku aspoň 20 % tak dlouho, až dosáhne 10 % všech svěřených prostředků.

(2) Členské podíly mohou býti úročeny až o 1 % výše než činí nejnižší úroková sazba z úsporných vkladů ústavu.

(3) Čistý zisk ústavu, který zbude po dotaci reservního fondu, zúročení členských podílů a výplatě příspěvků a darů k účelům veřejným a obecně prospěšným podle směrnic ministerstva financí, plyne do státní pokladny.

(4) Za vklady u ústavů lidového peněžnictví ručí stát.

§ 31.

(1) Každý člen ústavu lidového peněžnictví má při hlasování bez ohledu na počet podílů pouze jeden hlas.

(2) Členy okresní spořitelny a záložny jsou výlučně spořitelny a záložny, jakož i všechna neúvěrní družstva, působící v jejím obvodu, a to ze zákona.

(3) Členské podíly osob, které přestávají býti podílníky úvěrních družstev a okresních záložen hospodářských, se v důsledku jejich přeměny na okresní spořitelny a záložny převedou na místní ústav lidového peněžnictví nebo na místní družstvo neúvěrní, při čemž podmínky nového členství nesmějí býti pro podílníky zhoršeny. Způsob, jakým se tento převod podílů stane, určí ministerstvo financí.

§ 32.

(1) Příslušný národní výbor (odstavec 2) jmenuje na dobu tří roků jednu polovinu členů představenstva a dozorčí rady ústavů lidového peněžnictví z osob bydlících v obvodu působnosti ústavu, které mají hospodářské a místní znalosti, uspořádané finanční poměry a těší se všeobecné důvěře veřejnosti. Mimo tyto členy si zvolí zaměstnanci ze svého středu prostřednictvím příslušného orgánu jednotné odborové organisace své zástupce. Počet určí ministerstvo financí. Volbu zástupců zaměstnanců v představenstvu potvrzuje k tomu příslušný orgán jednotné odborové organisace.

(2) Příslušným národním výborem je

a) u okresních spořitelen a záložen okresní národní výbor nebo orgány jemu na roveň postavené,

b) u spořitelen a záložen místní národní výbor.

(3) Zbývající polovinu členů představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví volí valná hromada. Podrobnosti upraví stanovy.

(4) Členem představenstva a dozorčí rady nemůže býti osoba, která nemůže býti volena podle stanov valnou hromadou.

(5) Jmenovaní členové představenstva a dozorčí rady nemusí býti členy ústavu.

(6) V okrese, kde nejsou ani tři družstva, jmenuje i druhou polovinu (odstavec 3) členů představenstva a dozorčí rady okresní spořitelny a záložny okresní národní výbor.

§ 33.

U ústavů, které nemají více než jednoho zaměstnance a obstarávají svou činnost volenými činovníky, jsou všichni členové představenstva a dozorčí rady voleni valnou hromadou. V pochybných případech rozhoduje ministerstvo financí.

§ 34.

(1) Funkce člena představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví je čestná. Členové mají nárok na náhradu skutečných nákladů, spojených s výkonem funkce.

(2) Členové představenstva a dozorčí rady ústavu lidového peněžnictví ručí za škody způsobené ústavu tím, že neplnili řádně svých povinností.

§ 35.

Ministerstvu financí přísluší jako dohlédacímu úřadu (§ 2) zejména právo:

a) schvalovati jednotný závazný vzor stanov, jednacího řádu a služebních předpisů, jakož i jejich změny;

b) odvolati po slyšení příslušného národního výboru § 32, odst. 2 představenstvo nebo dozorčí radu nebo jednotlivé jejich členy, pokud neplní svých povinností nebo ústav poškozují, a jmenovati do nejbližší valné hromady náhradníka nebo zatímní správu.

§ 36.

(1) Zaměstnává-li ústav lidového peněžnictví alespoň tři úředníky, schvaluje jmenování a odvolání vedoucího úředníka a jeho zástupce ministerstvo financí.

(2) Vyžadují-li toho zájmy lidového peněžnictví, může ministerstvo financí přeložiti zaměstnance z ústavu lidového peněžnictví do jiného takového ústavu. Takovým opatřením nemá býti zaměstnanec ve svých dosavadních požitcích zkrácen. K takovému opatření není třeba souhlasu úřadu ochrany práce.

(3) Vedoucího úředníka nebo jeho zástupce, který se neosvědčil, může ministerstvo financí z této funkce odvolati.

(4) Opatření podle odstavců 1 až 3 se provedou po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 37.

Zaměstnance sloučených peněžních ústavů (§ 23, odst. 1) převezme ústav lidového peněžnictví s dosavadními jejich právy a povinnostmi a určí jejich pracovní zařazení.

§ 38.

Neúvěrní družstva nesmějí nadále přijímati vklady. Dosavadní vklady jsou povinna převésti ve lhůtě stanovené ministerstvem financí na místní ústav lidového peněžnictví.

§ 39.

Pro zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn vyplývajících z § 23, platí obdobně ustanovení § 3, odst. 4, věty druhé.

§ 40.

Okresní spořitelny a záložny jsou vyrovnávacím místem spořitelen a záložen, působících v jejich obvodu. Do jejich působnosti náleží:

a) přijímati vklady na běžné účty od spořitelen a záložen v obvodu své působnosti,

b) poskytovati spořitelnám a záložnám úvěry v rámci finančního plánu peněžnictví,

c) zprostředkovati pro spořitelny a záložny nákup a prodej státních papírů a jiných cenných papírů, požívajících sirotčí jistoty,

d) obstarávati pro spořitelny a záložny úschovu a správu cenných papírů,

e) spolupůsobiti při sestavování a kontrole finančního plánu peněžnictví.

§ 41.

(1) Okresní spořitelny a záložny jsou povinny ukládati své peněžité přebytky u lidového peněžního ústředí.

(2) Účty u peněžních ústavů mohou okresní spořitelny a záložny míti jen, pokud to dovolují směrnice o platebním styku bez hotových (§ 57, odst. 1).

§ 42.

(1) Spořitelny a záložny jsou povinny ukládati své peněžité přebytky výlučně u příslušné okresní spořitelny a záložny jako vyrovnávacího místa.

(2) Ustanovení § 41, odst. 2 platí obdobně.

Oddíl II.
Peněžní ústředí lidového peněžnictví.

§ 43.

(1) K podpoře hospodaření s volnými peněžitými prostředky ústavů lidového peněžnictví v rámci potřeb plánovaného hospodářství se sloučí podle ustanovení tohoto zákona

a) Všeobecné peněžní ústředí družstev pro Čechy a Moravu, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Praze,

b) Peněžní ústředí zemědělských družstev pro Čechy, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Praze a

c) Peněžní ústředí zemědělských družstev pro Moravu, zapsané společenstvo s obmezeným ručením, se sídlem v Brně,

universální sukcesí bez likvidace v jeden peněžní ústav, organisovaný jako družstvo podle tohoto zákona, jehož firma zní „Lidové peněžní ústředí v Praze“.

(2) Sloučení se provede na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených. Den sloučení vyhlásí ministerstvo financí v Úředním listě.

(3) Peněžní ústředí má pobočku v Brně.

(4) Na Lidové peněžní ústředí v Praze přecházejí dnem jeho zřízení (odstavec 2) funkce peněžních ústředí, které dosud vykonávaly živnostenská banka, národní podnik a Zemská banka pro Čechy - ústřední banka spořitelen v Čechách a na Moravě. Tyto ústavy převedou na příkaz ministerstva financí a za podmínek jím stanovených na ústředí peněžité přebytky, uložené u nich ústavy lidového peněžnictví, a přiměřenou část zaměstnanců.

§ 44.

(1) K obstarávání funkce peněžního ústředí ústavů lidového peněžnictví na Slovensku se zřizuje družstvo podle tohoto zákona s firemním označením „Ľudové peňažné ústredie v Bratislave“.

(2) Den, kdy toto ústředí (odstavec 1) bude zřízeno, bude vyhlášen ministerstvem financí v Úředním listě, na Slovensku též v Úředním věstníku.

(3) Na ústředí (odstavec 1) přecházejí dnem jeho zřízení dosavadní funkce těchto ústavů, jakožto peněžních ústředí:

a) Svazu rolnických vzájemných pokladnic, družstva s obmezeným ručením v Bratislavě,

b) Živnosvazu, ústředí živnostenských a občanských úvěrních ústavů a družstev, družstva s obmezeným ručením v Bratislavě,

c) Ústředního družstva v Bratislavě.

(4) Ústředí (odstavec 1) převezme od ústavů v odstavci 3 uvedených také poměrnou část zaměstnanců. Nebude-li dosaženo dohody, rozhodne ministerstvo financí.

§ 45.

(1) Ústavy lidového peněžnictví uvedené v § 23, odst. 1 písm. a) jsou povinnými členy lidových peněžních ústředí.

(2) Každý člen má bez ohledu na počet podílů při hlasování pouze jeden hlas. Členové vykonávají svá práva svými oprávněnými zástupci.

(3) Ustanovení § 31, odst. 3 platí obdobně.

§ 46.

(1) Jednu polovinu členů představenstva a dozorčí rady lidových peněžních ústředí jmenuje a odvolává ministr financí. Druhou polovinu volí valná hromada.

(2) Ustanovení § 32, odst. 1, vět druhé až čtvrté, a §§ 34 a 36 platí přiměřeně.

§ 47.

(1) Lidové peněžní ústředí jest vyrovnávacím místem okresních spořitelen a záložen, jemuž náleží:

a) přijímati od svých členů vklady na běžné účty,

b) poskytovati svým členům úvěry v rámci finančního plánu peněžnictví schváleného ministerstvem financí,

c) zprostředkovati pro členy nákup a prodej státních papírů a jiných cenných papírů, požívajících sirotčí jistoty,

d) obstarávati pro úschovu a správu cenných papírů,

e) prováděti podle pokynů ministerstva financí evidenci a kontrolu plánovaných úvěrových akcí a

f) spolupůsobiti při sestavování a kontrole finančního plánu peněžnictví.

(2) Jinou činnost může lidové peněžní ústředí vykonávati jen se souhlasem ministerstva financí.

§ 48.

(1) Obchody, které nejsou uvedeny v § 47, a účasti dosavadních peněžních ústředí (§ 43, odst. 1) a ústavů v § 44, odst. 3 uvedených budou převedeny, po případě zlikvidovány, podle pokynů ministerstva financí.

(2) Přejímající ústav převezme také poměrnou část zaměstnanců ústavu předávajícího; nebude-li dosaženo dohody, rozhodne ministerstvo financí.

§ 49.

(1) Lidová peněžní ústředí jsou povinna ukládati své peněžité přebytky u Poštovní spořitelny.

(2) Účty u peněžních ústavů mohou lidová peněžní ústředí míti jen, pokud to dovolují směrnice o platebním styku bez hotových (§ 57, odst. 1).

§ 50.

(1) Právní poměry lidového peněžního ústředí a jeho úkoly upraví stanovy, na nichž se usnáší představenstvo.

(2) Stanovy a jejich změny schvaluje ministerstvo financí.

§ 51.

Zápisy ve veřejných knihách a rejstřících, potřebné k vyznačení změn, k nimž došlo podle předcházejících ustanovení, provedou soudy na návrh lidového peněžního ústředí s odvoláním na tento zákon.

Oddíl III.
Členství ústavů lidového peněžnictví a lidových peněžních ústředí v Ústřední radě družstev.

§ 52.

Ústavy lidového peněžnictví a lidová peněžní ústředí jsou členy Ústřední rady družstev, v níž tvoří zvláštní odbor, který podléhá dozoru ministerstva financí a který se řídí ve své působnosti jeho pokyny a směrnicemi. Organisaci, působnost a činnost tohoto odboru určí stanovy, které budou vydány podle zákona o Ústřední radě družstev.

Čtvrtá část.
Revise peněžních ústavů.

§ 53.

(1) Peněžní ústavy reviduje ministerstvo financí zvláštními revisními orgány.

(2) Účelem revise jest zkoumání obchodní činnosti a hospodaření peněžních ústavů, jakož i zjišťování, zda peněžní ústavy zachovávají platné předpisy a pokyny a zdali jejich hospodaření je v souladu se schváleným finančním plánem a veřejnými zájmy vůbec.

(3) Podrobnosti o způsobu, rozsahu a době revisí, jakož i o revisních zprávách, stanoví ministerstvo financí.

§ 54.

(1) Ministerstvo financí vyhlásí ve Sbírce zákonů a nařízení, kdy zahájí revisní činnost (§ 53); tím dnem se zrušuje Revisní jednota bank, zapsané společenstvo s ručením obmezeným v Praze, a ustává činnost revisního odboru Národní banky Československé, oblastního ústavu pro Slovensko v Bratislavě.

(2) Likvidaci práv a závazků Revisní jednoty bank (odstavec 1) provede ministerstvo financí tím způsobem, že převede jmění určené ke zvýšení pensijních důchodů jejích zaměstnanců na Ústřední národní pojišťovnu a proplatí členské podíly ve jmenovité hodnotě. Zbytek likvidačního jmění připadá státu.

(3) Zaměstnanci Revisní jednoty bank (revisního odboru Národní banky Československé, oblastního ústavu pro Slovensko v Bratislavě) budou nadále vykonávati svou služební činnost u ministerstva financí. Ustanovení § 7, odst. 2 až 4 platí obdobně.

§ 55.

Revisní orgánové ministerstva financí (§ 53) nesmějí se státi do pěti let po rozvázání služebního poměru bez svolení ministerstva financí zaměstnanci peněžního ústavu.

Pátá část.
Ustanovení společná o platebním styku bez hotových.

§ 56.

Placení bez hotových má účinky placení hotovými.

§ 57.

(1) Peněžní ústavy jsou povinny prováděti mezi sebou platební styk zásadně bez hotových. Ministr financí může o tom vydati peněžním ústavům závazné směrnice pro provádění platebního styku bez hotových.

(2) Ministerstvo financí stanoví vzor jednotných tiskopisů nebo listin, jimiž se obstarává platební styk bez hotových mezi peněžními ústavy. Listiny, vyhotovené podle tohoto vzoru a vydané výhradně ku provedení platebního styku bez hotových, jsou osvobozeny od poplatků. Osvobození se nevztahuje na listiny znějící na řad nebo na majitele.

Šestá část.
Ustanovení trestní.

§ 58.

(1) Kdo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti jedná proti tomuto zákonu nebo proti předpisům na jeho podkladě vydaným, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, okresním národním výborem pro přestupek pokutou do 500.000 Kčs nebo vězením do šesti měsíců. Byla-li uložena pokuta, buď zároveň pro případ její nedobytnosti vyměřen náhradní trest vězení podle míry provinění do šesti měsíců.

(2) Dopustí-li se přestupku orgán právnické osoby, který je povolán podle zákona ji zastupovati, musí býti trest uložen tomuto orgánu. Skládá-li se tento orgán z několika fysických osob, jsou odpovědny všechny.

(3) Přesunouti placení pokuty na peněžní ústav jest zakázáno. Úmluvy tomu odporující jsou nicotné.

(4) Trestní řízení lze zahájiti jen na návrh ministerstva financí. Tento návrh může býti až do vyhlášení trestního nálezu odvolán.

§ 59.

Kdo vystaví šek, ač nemá sám nebo ten, za koho jedná, za šekovníkem pohledávku postačující k jeho úhradě, bude potrestán, nebude-li pohledávka ze šeku při jeho předložení zaplacena, soudem pro přestupek, nejde-li o čin přísněji trestný, vězením od jednoho do šesti měsíců.

Sedmá část.
Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 60.

(1) Ústavy lidového peněžnictví platí poplatkový ekvivalent ze jmění, které na ně bylo převedeno nebo přešlo při sloučení nebo přeměně (§ 23) až do konce desetiletí 1941 až 1950 v dosavadní výši.

(2) Zrušují se předpisy o vybírání poplatku z právních listin (vkladních knížek), vydaných při výkonu oprávnění, propůjčeného různým ústavům, přijímati peníze na běžný účet, t. j. k užitečnému upotřebení, proti tomu, že se peníze vrátí ihned na požádání nebo po uplynutí výpovědní lhůty, pokud bylo stanoveno odváděti za tyto listiny procentní poplatek; kolkové poplatky z uvedených listin se rovněž nevybírají.

§ 61.

(1) Platnost, po případě použitelnost všech předpisů, odporujících tomuto zákonu, se s výhradou ustanovení §§ 62 až 64 zrušuje.

(2) Zrušují se zejména ustanovení vládního nařízení ze dne 13. března 1941, č. 113 Sb., o dohledu a jinaké působnosti ministerstva financí v oboru peněžnictví, nařízení s mocí zákona ze dne 16. ledna 1941, č. 11 Sl. z., o soustředění působnosti ve věcech peněžních ústavů a peněžních podniků v ministerstvu financí jakož i o úpravě některých poměrů v peněžnictví, a §§ 7 až 9, 11 až 19, 21 a 22, § 23, odst. 1 a § 24 dekretu č. 102/1945 Sb.

(3) V § 32 dekretu č. 102/1945 Sb. se čárka za slovem „trhu“ nahrazuje tečkou a poslední vedlejší věta se škrtá. Jako další ustanovení se připojují tyto věty: „Banka jest povinna vyžádati si k takovému opatření souhlasu ministerstva financí. Stejně jest postupovati i při prodeji podstatných majetkových částí takového podniku.“

(4) Ustanovení zákona ze dne 1. března 1948, č. 51 Sb., o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských, se mění takto:

1. V § 8, odst. 2 v obou větách se slova „Ústřední (Oblastní) správou bank“ nahrazují slovy „bankou“ (§ 7, odst. 2)".
2. V § 10, odst. 2 se vypouštějí slova „Ústřední (Oblastní) správě bank a".

(5) Zaměstnance zrušené Ústřední (Oblastní) správy bank převezmou banky - národní podniky podle rozhodnutí ministerstva financí.

§ 62.

(1) Dnem sloučení nebo přeměny všech hospodářských spořitelen a okresních záložen hospodářských podle § 23 pozbývají platnosti, po případě použitelnosti:

1. zákon ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb., o okresních záložnách hospodářských a kontribučenských fondech peněžních v Čechách,
2. vládní nařízení ze dne 13. prosince 1924, č. 269 Sb., kterým se provádí zákon ze dne 6. června 1924, č. 128 Sb.,
3. vládní nařízení ze dne 17. července 1928, č. 126 Sb., o úpravě některých právních poměrů týkajících se okresních záložen hospodářských v Čechách,
4. vládní nařízení ze dne 5. srpna 1933, č. 169 Sb., kterým se vydávají zvláštní předpisy o záložnách a úvěrních spolcích, úvěrních společenstvech (družstvech), hospodářských a živnostenských družstvech úvěrních a jejich svazech,
5. zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 302 Sb., jímž se upravují právní poměry spořitelen, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících,
6. vládní nařízení ze dne 19. prosince 1942, č. 413 Sb., o zřízení „Spořitelny Pražské", a
7. vládní nařízení ze dne 10. října 1929, č. 153 Sb., o dílčích skupinách příslušníků Všeobecného fondu peněžních ústavů v republice Československé.

(2) Ministr financí vyhlásí ve Sbírce zákonů a nařízení podle odstavce 1, kterého dne předpisy tam uvedené pozbývají platnosti, po případě použitelnosti.

(3) Ministr financí se zmocňuje, aby nařídil sloučení skupin příslušníků Všeobecného fondu peněžních ústavů v republice Československé, zřízených podle § 5 zákona ze dne 10. října 1924, č. 238 Sb., kterým se zřizuje Všeobecný fond peněžních ústavů v republice Československé, ve znění bankovního zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb., a stanovil podmínky pro toto sloučení.

§ 63.

Dnem, kdy zahájí činnost odbor Ústřední rady družstev (§ 52), pozbývají platnosti, po případě použitelnosti, předpisy odporující tomuto zákonu, pokud jde o peněžní ústavy, zejména ustanovení

1. zákona ze dne 10. června 1903, č. 133 ř. z., o revisi společenstev výdělkových a hospodářských a jiných spolků, a předpisy vydané na jeho podkladě, pokud se týkají úvěrních společenstev,
2. vládního nařízení ze dne 27. července 1920, č. 477 Sb., jímž se zřizuje „Svaz československých spořitelen" a vydávají pravidla o jeho organisaci a působnosti,
3. vládního nařízení ze dne 14. února 1939, č. 34 Úradné noviny, část I/7, kterým se zřizuje „Sväz slovenských sporiteľní" a vydávají se pravidla o jeho organisaci a působnosti,
4. vládního nařízení ze dne 3. července 1942, č. 242 Sb., o svazech výdělkových a hospodářských společenstev, pokud se týkají úvěrních společenstev,
5. vládního nařízení ze dne 13. března 1941, č. 114 Sb., o povinné organisaci peněžnictví, a
6. vyhlášky ministra financí ze dne 5. prosince 1941, č. 429 Sb., kterou se určují odborné skupiny hospodářských skupin Ústředního svazu peněžnictví.

§ 64.

Dnem, kdy zahájí ministerstvo financí revisní činnost (§ 54), pozbývají platnosti, po případě použitelnosti, ustanovení odporující tomuto zákonu, zejména předpisy

1. §§ 18 až 29 zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb., o vkladních knížkách (listech), akciových bankách a o revisi bankovních ústavů, ve znění zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb.,

2. vládního nařízení ze dne 13. června 1939, č. 136 Sl. z., o povinné revisi obchodních bank a peněžních podniků.

§ 65.

Pokud před účinnosti tohoto zákona byla učiněna opatření, odpovídající jeho ustanovením, považují se za učiněná podle něho.

§ 66.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.